

**QORTI TAL-MAGISTRATI
(GHAWDEX) GURISDIZZJONI INFERJURI**

**MAGISTRAT DR.
PAUL COPPINI**

Seduta tas-7 ta' Novembru, 2008

Avviz Numru. 1/2003

Joseph Zammit .

VS

Gatt Developments Co. Ltd, u
b'sentenza tad-19 ta' Frar 2004,
l-isem tas-soċjeta' konvenuta għandu jaqra
"Gatt Development Co. Ltd",
minflok "Gatt Developments Co. Ltd". (a fol 44 tal-
process)

Il-Qorti ,

Rat l-Avviż li permezz tiegħu l-attur talab lis-soċjeta'
konvenuta tgħid għaliex m'għandhiex tiġi kkundannata
minn din il-Qorti sabiex tħallas lil attur is-somma ta' elfejn
u tmien mitt liri Maltin (Lm2800) dovuti lilu bħala bilanċ ta'
ħlas għal trakk tal-marka AEC numru tar-reġistrazzjoni
DBC 542, mibjugħ skond skrittura tat-2 ta' Marzu, 2001
(Dok. A).

Kopja Informali ta' Sentenza

Bl-imgħaxijiet mit-2 ta' Ottubru 2002 (skond l-iskrittura) sad-data tal-ħlas effettiv.

Bl-ispejjeż kollha nklużi dawk tal-mandat ta' sekwestru kawtelatorju fl-istess ismijiet u ta' l-ittri interpellatorji tal-4 ta' Ottubru, 2002, 4 ta' Novembru 2002, u dawk ta' l-ittra uffiċjali ta' Diċembru 2002. Bl-ingunzjoni tas-soċjeta' konvenuta għas-subizzjoni.

Rat in-nota ta' l-eċċezzjonijiet tas-soċjeta' Gatt Development Co. Ltd. li eċċepiet illi:

1. Illi preliminarjament is-soċjeta' konvenuta kif mniżżla fl-avviż odjern ma teżistix u lanqas ma ffirmat ebda skrittura privata datata 2 ta' Marzu, 2001 mal-attur u għalhekk ma hijiex debitorji għas-somma pretiża mill-attur u għandha tiġi liberata mill-osservanza tal-ġudizzju;

2. Illi fit-tieni lok u mingħajr preġudizzju għas-suespost l-ammont pretiż mill-attur mhuwiex korrett u dan għaliex l-esponenti kienet diġa' għamlet pagament ta' elfejn lira maltin (Lm2000) fid-9 ta' Ottubru 2002 permezz ta' "Bank Draft" u dan skond istruzzjonijiet tal-istess attur u għalhekk d-dekorrenza tal-imgħax jekk huwa dovut ma għandux jiddekorri mid-data indikata fl-avviż tal-attur ;

3. Illi fit-tielet lok l-esponenti ma ħallasx il-bilanċ dovut ta' tmien mitt lira maltin (Lm800) peress li l-attur naqas mill-obbligu tiegħu skond l-iskrittura datata 2 ta' Marzu 2001 li joħroġ invoice kif kien obligat li jagħmel kif ukoll peress li rriżulta li t-trakk ma kienx f'dik il-kundizzjoni li ggarantixxa l-attur fl-imsemmija skrittura u dan kif ser jirriżulta fil-mori tal-kawża ;

4. B'riserva għall-eċċezzjonijiet ulterjuri .

Rat is-sentenza preliminari tagħha tad-19 ta' Frar 2004.

Rat il-verbal tagħha ta' l-11 ta' April 2008 fejn ħalliet il-kawża għal-lum għas-sentenza.

Rat in-Nota ta' l-Osservazzjonijiet ta' l-attur.

Rat l-atti l-oħra kollha tal-kawża, inklużi l-verbali tax-xhieda mismugħa u d-dokumenti esebiti.

Ikkunsidrat:

Illi permezz ta' din il-kawża l-attur qed jitlob li s-soċjeta' konvenuta tiġi ordnata tħallas il-bilanċ li jgħid li għadu dovut lil mill-prezz ta' *truck* tal-marka AEC 760 li huwa kien begħilha permezz ta' skrittura privata tat-2 ta' Marzu 2001.¹ Mal-bejgħ sar pagament akkont ta' Lm2000, u l-bilanċ kellu jiħallas fi żmien tmintax-il xahar, mingħajr imgħax, u wara kellu jibda jiddekorri imgħax bl-ogħla rata permessa mill-liġi. Ġara illi peress illi sa l-iskadenza taż-żmien konċess ma kienx għadu sar il-ħlas ta' dan il-bilanċ, l-attur, permezz tal-legali tiegħu, bagħat ittra lis-soċjeta' konvenuta fejn interpellaha sabiex tagħmel il-ħlas dovut kemm jista' jkun malajr.² B'risposta għal din l-ittra s-soċjeta' konvenuta kienet pronta bagħtet *cheque* għas-saldu fl-ammont ta' Lm2000.³ Malli pero' ġie rrealizzat li t-talba għall-ħlas ta' Lm2000 biss kienet saret bi żball, għax l-ammont realment dovut kien ta' Lm2800, iċ-*cheque* baqa' ma ssarrafx u s-soċjeta' konvenuta ġiet infurmata b'dan, imma mbagħad xorta waħda rrifjutat li tħallas id-differenza, bil-konsegwenza li l-attur ipproċeda b'din il-kawża.

Is-soċjeta' konvenuta qed tikkontesta l-kawża prattikament għal żewġ raġunijiet: (i) li ma nħarġitx l-*invoice* dwar il-bejgħ, kif stipulat fl-iskrittura relattiva; u (ii) li rriżulta li t-*truck* ma kienx f'dik il-kundizzjoni li ggarantixxa l-attur fl-istess skrittura.

Huwa minnu illi, għalkemm skond l-iskrittura ta' bejgħ l-*invoice* kellha tinħareġ fi żmien ġimgħa mid-data ta' l-istess skrittura, din ma jidherx li kienet ingħatat lill-kumpraturi fiż-żmien stipulat. Jidher pero' illi din il-kundizzjoni ma kienet ta' ebda ostakolu sabiex isir il-ħlas. Infatti, għalkemm irriżulta li sakemm ġie rilaxxjat iċ-*cheque*

---

¹ Dok. A anness ma' l-Avviz a fol 4 tal-process .

² Dok. KM 2 a fol. 13 .

³ Dok. KM 3 a fol. 14 .

ta' Lm2000 din l-*invoice* l-attur kien għadu ma bagħthiex, is-soċjeta' konvenuta ma sabet ebda diffikolta' li tagħmel il-ħlas. Kien biss meta ntalbu t-Lm800 rimanenti, li s-soċjeta' konvenuta qajmet din il-kwistjoni. Jirriżulta għalhekk illi bl-aġir tagħha stess kienet impliċitament irrinunzjat għall-istess *invoice*.

L-eċċezzjoni l-oħra tirrigwarda bejgħ mhux skond il-kwalita' pattwita. F'areġ mill-provi li minn meta s-soċjeta' konvenuta ħadet il-pussess fiżiku ta' dan it-*truck* sakemm attwalment saret l-iskrittura tat-2 ta' Marzu 2001, lañqu għaddew xi seba' ġimgħat. F'dan il-perijodu rriżulta li l-*clutch* kien difettuż u kellu jinbidel. Dan ġie stmat Lm200, u allura għal din ir-raġuni l-attur irriduċa l-istess ammont mis-somma originarjament miftehma ta' Lm5000, u mbagħad fl-iskrittura ta' bejgħ iggarantixxa li t-*truck* ma kellu ebda difetti latenti. Kien biss wara li ntbagħat ic-*cheque* ta' Lm2000 u l-attur talab id-differenza, li s-soċjeta' konvenuta għall-ewwel darba semmiet li t-*truck* kien difettuż.

Imma kif sewwa ssottometta attur fin-Nota ta' l-Osservazzjonijiet tieghu, hemm żewġ raġunijiet għaliex din l-eċċezzjoni tas-soċjeta' konvenuta ma tistax tirnexxi: (i) jekk tassew kien hemm xi ħsara, ħaġa li qed tiġi assolutament kontestata mill-attur, is-soċjeta' konvenuta kellha tipproċedi bl-*actio aestimatoria* jew *redhibitoria* fiż-żmien stipulat bil-liġi; u (ii) t-*truck* in kwistjoni kellu jiġi ritornat lill-venditur malli tfaċċaw dawn l-allegati difetti jew alternattivament depożitat taħt l-awtorita' tal-Qorti, u mhux jibqa' jintuża xorta waħda mis-soċjeta' konvenuta, kif fil-fatt ġara fil-każ in eżami.

L-artikolu 1390 tal-Kodiċi Ċivili tagħna li jirregola l-bejgħ ta' oġġett mhux skond il-kwalita' miftehma jew bħall-kampjun jistabilixxi illi:

“Jekk il-ħaġa li l-bejjiegħ iġib biex jikkunsinna ma tkunx tal-kwalita' mwieġħda jew ma tkunx bħall-kampjun li fuqu l-bejgħ ikun sar, ix-xerrej jista' jagħzel jew li jirrifjuta l-ħaġa u jitlob id-danni, jew li jirċievi l-ħaġa bi prezz anqas fuq stima ta' periti.”

Il-Baudry Lacantinerie jiddiskuti d-diffikulta' għax-xerrej li jinduna li l-oġġett mixtri ma kienx tal-kwalita miftehna bil-mod segwenti:

*"Allorche' la merce consegnata dal venditore non riunisce le qualita' promesse o quando non e' conforme al campione, il compratore e' forse in obbligo di rifiutarla al momento stesso, in cui gli e' consegnata? Ha egli per farlo un termine limitato? La legge non prescrive alcun termine. Senza dubbio il compratore deve rifiutare la mercanzia con molta sollecitudine perche' il suo silenzio non possa essere considerato come un'accettazione della mercanzia, nonostante i suoi difetti; ma gli occorre il tempo necessario per farne la verifica. Egli puo' di regola, rifiutare la mercanzia difettosa **finche' non l'abbia accettata espressamente o tacitamente.**"⁴*

Huwa minnu illi s-soċjeta' konvenuta, għalkemm kienet ġiet assikurata mill-attur li kienet qed tixtri *truck* li kien mingħajr difetti moħbija, hija riedet neċessarjament tuża l-istess *truck*, biex tkun taf jekk tassew kienx hekk. Madankollu, jekk verament bl-użu tat-*truck* rriżultaw xi ħsarat, ma għamlet xejn biex turi lill-attur li ma kienitx ser taċċettah u li riedet tikkancella l-bejgħ. Kif ġie ritenut mill-qrati tagħna:

*"Jekk kien hemm xi malafede da parti tas-soċjeta' attriċi dana ġie sanat bl-istess aġir tas-soċjeta' kjamata fi-kawża meta deċidiet illi żżomm il-merkanzija għandha. Il-Qorti tagħmel referenza għal deċiżjoni mogħtija mill-Qorti ta' l-Appell minn kawża inferjuri fl-ismijiet: Attard Brothers vs Direttur ta' l-Edukazzjoni" mogħtija fl-4 ta' Novembru 1992 fejn intqal ċar u tond illi **x-xerrej illi żamm il-merkanzija mixtrija meta kien jaf li kienet affetta minn xi difett ma setgħax jirrifjuta l-ħlas.** A skans ta' ripetizzjoni l-Qorti tagħmel referenza għall-ġurisprudenza miġbura f'din l-aħħar sentenza.*

---

⁴ op.cit. para. 312 pag. 324

*Fuq l-iskorta ta' dan it-tagħlim, din il-Qorti tikkonkludi illi minkeja li s-soċjeta' kjamata fil-kawża kienet f'pożizzjoni li tinduna illi l-merkanzija mibgħuta kienet skaduta ma tistax issa topponi t-talba għall-ħlas darba ddeċidiet li żżomm il-merkanzija u ma tikkawtelax id-drittijiet tagħha skond il-liġi, dan billi tiddepożita formalment il-merkanzija taħt l-awtorita' tal-Qorti u tistitwixxi azzjoni għar-riżoluzzjoni tal-bejgħ fit-termini illi tgħid il-liġi."*⁵

Fil-każ in eżami s-soċjeta' konvenuta baqgħet tagħmel użu regolari mit-truck mixtri minnha mingħajr ma qatt ġibdet l-attenzjoni ta' l-attur għad-difetti li allegatament sabet fih. Kien biss iżjed minn sena u nofs wara li sar il-bejgħ u meta rrifjutat li tħallas ukoll it-Lm800 li kien baqa' mill-prezz globali, li qajmet din il-kwistjoni rigward il-ħsara fit-truck. Madankollu baqgħet tagħmel użu regolari mill-istess truck u qatt ma ttentat tagħmel xejn biex ixolji l-bejgħ jew titlob li żżomm it-truck bi prezz ridott skond stima ta' periti. Għaldaqstant u in vista ta' din il-ġurisprudenza, s-soċjeta' konvenuta ma jibqgħalha ebda difiża biex tirrifjuta l-ħlas tal-bilanċ dovut.

Kuntrarjament għal dak li ssostni s-soċjeta' konvenuta fit-tieni eċċezzjoni tagħha, l-imgħaxijiet iridu jithallsu fuq il-bilanċ kollu dovut u mhux biss fuq id-differenza li rrifjutat li tħallas, u dan għar-raġuni illi c-cheque li bagħtet is-soċjeta' konvenuta qabel ma ġiet istitwita din il-kawża kien għas-saldu, u l-attur kellu kull dritt ma jaċċettax din il-kondizzjoni, ġialadarba dak iċ-cheque ma kienx ikopri l-ammont kollu.

Għal dawn il-motivi tiddeċidi l-kawża billi, filwaqt illi tiċhad l-eċċezzjonijiet tal-konvenut, tilqa' t-talba attriċi u tikkundanna lill-konvenut sabiex iħallas lill-attur s-somma ndikata ta' elfejn u tmien mitt lira maltija (Lm2800), pari lllum għal sitt elef ħames mija erba' u għoxrin ewro (Eur.6524), rappreżentanti l-bilanċ tal-prezz ta' truck tal-marka AEC mibjugħ lis-soċjeta' konvenuta.

---

⁵ Qorti ta' Ghawdex, Superjuri Civili: G. D. Trading Company Limited vs Mario Grech et.: 14.3.2000 .

Kopja Informali ta' Sentenza

Bl-ispejjeż, inklużi dawk tas-sentenza preliminari tagħha tad-19 ta' Frar 2004 u bl-imgħaxijiet mit-2 ta' Ottubru 2002 sad-data tal-pagament effettiv, kontra l-istess soċjeta' konvenuta.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----